

Bilag B. Bekæmpelsesmetoder

Kæmpe-bjørneklo kan bekæmpes på flere forskellige måder, men uanset hvilken metode man vælger, kræver det gentagne indsatser gennem hele vækstsæsonen. For at opnå den bedste effekt bør bekæmpelsen påbegyndes tidligt på året, hvor planterne er små og mere sårbare. En tidlig indsats kan ofte forhindre behovet for senere bekæmpelse.

Planten blomstrer som regel fra midten af juni og omkring en måned frem. Hvis man slår kæmpe-bjørneklo ned i løbet af vækstsæsonen, kan den udvikle såkaldte panikskud fra roden. Disse skud kan i nogle tilfælde danne blomster, der blomstrer senere end hovedskærmen. Derfor er opfølgning 2–3 uger efter en bekæmpelsesindsats i foråret og den tidlige sommer helt afgørende. Derudover er det nødvendigt at gentage indsatsen år efter år, da frø i jorden kan forblive spiredygtige i mange år.

Sikkerhed ved bekæmpelse

Følgende sikkerhedsinstrukser bør følges under bekæmpelse af kæmpe-bjørneklo, da berøring med saften fra planten kan give kraftige forbrændinger, hvis det berørte sted udsættes for sollys.

Anvend beskyttelsesbriller eller vesir og dækkende tøj, så hud og øjne beskyttes under arbejdet.

Ved slåning skal anvendes udstyr, der beskytter mod indånding af forstøvede plantepartikler.

Foretag så vidt mulig bekæmpelsen tidligt eller sent på dagen, når solen står lavt.

Rodstikning/opgravning

Rodstikning eller opgravning med en skarp spade eller skovl er en effektiv bekæmpelsesmetode mod kæmpe-bjørneklo. Metoden består i at overskære planten under vækstpunktet, som typisk ligger 0-2 cm under jordoverfladen. Det er derfor normalt tilstrækkeligt at rodstikke planten i en dybde på 2-3 cm, gerne dybere. For at sikre at planten ikke overlever behandlingen, er det vigtigt, at der ikke efterlades grønne plantedele på den del, som bliver tilbage i jorden. De afskårne/opgravede planter bør efterlades på grene eller sten uden kontakt mellem rod og jord, da de ellers kan slå rod igen.

Rodstikning/opgravning anbefales særligt til mindre bestande, men er også meget anvendelig i større bestande til at minimere antallet af planter. Da bekæmpelsen er rettet direkte mod de enkelte planter af kæmpe-bjørneklo, er der ingen negative virkninger på den øvrige vegetation eller på miljøet.

Rodstikning/opgravning kan anvendes i alle former for terræn, men kan være forbundet med en del gener for de mennesker, som udfører bekæmpelsen, hvis man ikke er godt tildækket, så plantens saft berører huden.

Skærmapning

På mindre arealer kan skærmapning være en effektiv indsats, men metoden forhindrer sjældent frøproduktionen på grund af plantens store evne til genvækst. Skærmapning er derfor ikke lige så effektiv som rodstikning/opgravning, men kan anvendes som en midlertidig løsning for at forhindre yderligere spredning af planten.

Planter, hvor de blomstrende skærme fjernes, gendanner let nye blomsterstande (panikskud) og levedygtige frø. Tidspunktet for skærmapningen er derfor afgørende. Kapning af blomsterstandene bør finde sted i juni efter blomstring og før frømodning. For tidlig kapning vil medføre genvækst af en ny skærm og produktion af frø. For sen kapning giver risiko for frømodning på de afskårne skærme. Skærmene bør derfor emballeres i tætte poser og afleveres til afbrænding. Skærmapning er mest effektiv, hvis den udføres, når den endestillede hovedskærm begynder at blomstre. Selv på dette tidspunkt vil en vis genvækst dog ikke kunne undgås, og alle bestande skal efterfølgende kontrolleres ved frømodning.

Skærmapning kræver derfor en stor del erfaring og løbende overvågning for at undgå frøspredning.

Græsning

Græsning har vist sig meget effektiv til bekæmpelse af store bestande af kæmpe-bjørneklo, samt bestande i utilgængeligt terræn. Det kræver dog, at arealet hegnes, og at der kan findes dyr til at afgræsse området (husk at fjerne planter udenfor heget manuelt ved rodstikning/opgravning). Effekten svarer i princippet til slåning. Dyrene fjerner de fleste overjordiske plantedele, hæmmer fotosyntese og tømmer dermed den næring, der er oplagret i roden. Erfaringerne med husdyrgræsning stammer hovedsageligt fra brugen af får, men nogle kvæg finder også planten velsmagende. Får og kvæg foretrækker unge, friske planter, og den mest effektive bekæmpelse opnås ved at starte græsningen tidligt i vækstsæsonen, når planterne er små. Græsningstrykket bør tilpasses tætheden af bevoksningen samt vækstsæsonen. Det anbefales at bruge en høj tæthed af dyr i foråret (20-30 får/ha), og sænke græsningstrykket i slutningen af juni (5-10 får/ha), når planterne er svækket, og det meste af plantebiomassen er fjernet.

Metoden kræver løbende tilsyn for at sikre, at de overjordiske plantedele fjernes effektivt. Græsning kan med fordel kombineres med skærmkapning, for yderligere at begrænse plantens spredning.

Afdækning

Afdækning med tyk sort ukrudtsdug er en metode, som har vist sig at være meget effektiv til bekæmpelse af velafgrænsede bestande af kæmpe-bjørneklo. Når planterne dækkes til, visner de som følge af lysmangel og de høje temperaturer under plasten. Den forhøjede temperatur medfører desuden, at frøbanken i jorden ødelægges. Afdækning kan i bedste tilfælde udrydde 98-99% af planterne.

Metoden er meget effektiv, og indebærer kun begrænset kontakt med planterne. Allerede året efter ses meget lille overlevelse og næsten ingen fremspiring fra frøbanken. Det anbefales at lade arealet være afdækket i op til 2 år.

Plastikken udlægges på arealet i marts/april måned. Det er vigtigt at sørge for, at hele bestanden er dækket samt en bufferzone på 1 m., og det skal tilses, at plastikken ikke blæser af, eller der er planter, som skyder op igennem den. Efter at plastikken er fjernet bør arealet tilses regelmæssigt i en periode, så eventuelle overlevende planter kan rodstikkes/opgraves.

Ved denne metode skal der være opmærksomhed på, om det givne areal er et areal beskyttet under naturbeskyttelseslovens § 3, da en tildækning vil kræve en dispensation fra kommunen. Er du i tvivl om arealets status, så kontakt kommunen.

Slåning

Mekanisk slåning er nyttig til større bevoksninger. Slåning kan f.eks. foretages med le, krattrydder, bjørneklojern eller slagklipper. Planterne vil hurtigt danne nye skud, og slåningen skal gentages 2-4 gange i løbet af vækstsæsonen for at forhindre næringsoplagring i roden, efterfølgende blomstring og frøsætning. Hvis bestanden er lille, eller vokser et vanskeligt tilgængeligt sted, f.eks. langs vandløb eller på skrånninger, kan planterne slås manuelt med le eller buskrydder.

Slåning er ikke en effektiv bekæmpelsesmetode, men kan begrænse udbredelsen og frøsætning.

Kemisk bekæmpelse

Aarhus Kommune opfordrer ikke til kemisk bekæmpelse af kæmpe-bjørneklo, da Aarhus er en sprøjtefri kommune.